Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 27 ta' Novembru 2025
(OR. en)

15278/25

SOC 770
EMPL 508
EDUC 435
ECOFIN 1505

NOTA TA' TRAŻMISSJONI

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	25 ta' Novembru 2025
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2025) 959 final
Suġġett:	Rakkomandazzjoni għal RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL dwar il-kapital uman fl-Unjoni Ewropea

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2025) 959 final.

Mehmuż: COM(2025) 959 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Strasburgu, 25.11.2025
COM(2025) 959 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-kapital uman fl-Unjoni Ewropea

MT MT

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-kapital uman fl-Unjoni Ewropea

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Billi:

(1) Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, ipproklamat mill-Parlament Ewropew, mill-Kunsill u mill-Kummissjoni fl-2017[1], jipprovdi boxxla għall-konverġenza 'l fuq fil-kundizzjonijiet tax-xogħol u tal-għajxien fl-UE. L-ewwel prinċipju tiegħu jafferma li "*Kulħadd għandu d-dritt għal edukazzjoni, taħriġ u tagħlim tul il-ħajja ta' kwalità u inklużivi sabiex iżomm u jikseb ħiliet li jippermettulu jipparteċipa b'mod sħiħ fis-soċjetà u jiġġestixxi b'suċċess transizzjonijiet fis-suq tax-xogħol*".

(2) Il-Boxxla għall-Kompetittività[2], adottata mill-Kummissjoni f'Jannar 2025, tistabbilixxi pjan direzzjonali għar-restawr tad-dinamiżmu ekonomiku tal-UE u t-tisħiħ tat-tkabbir. Il-promozzjoni tal-ħiliet hija identifikata bħala faċilitatur kritiku, u din tirrikonoxxi li forza tax-xogħol b'livell għoli ta' ħiliet hija s-sinsla tal-ekonomija Ewropea, xprun tal-produttività, l-innovazzjoni u l-impjiegi ta' kwalità, u faċilitatur ta' tranżizzjoni ekoloġika u diġitali ġusta. F'Marzu 2025, il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni dwar l-Unjoni tal-Ħiliet[3], li tenfasizza r-rwol kruċjali tal-kapital uman u tal-ħiliet orjentati lejn il-futur fit-tisħiħ tal-kompetittività u l-awtonomija strateġika tal-Unjoni, fit-tisħiħ fit-tħejjija u fl-appoġġ għall-prosperità sostenibbli. Fl-2025, il-Kummissjoni ppubblikat ukoll żewġ Komunikazzjonijiet dwar l-Intelliġenza Artifiċjali (IA), li fihom huwa enfasizzat ir-rwol kruċjali tan-nies u tal-ħiliet[4] [5].

(3) Kif rikonoxxut fl-Unjoni tal-Ħiliet[6], l-approċċ integrat għall-koordinazzjoni tal-politika u s-sorveljanza multilaterali msaħħa fis-Semestru Ewropew jipprovdi l-qafas biex jiggwida r-riformi strutturali meħtieġa tas-swieq tax-xogħol, is-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ u l-investimenti fl-iżvilupp tal-kapital uman, anke filwaqt li

---

1 ĠU C 428, 13.12.2017, p. 10

2 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tad-29 ta' Jannar 2025 "Boxxla għall-Kompetittività tal-UE" (COM/2025/30 final).

3 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta' Marzu 2025 "L-Unjoni tal-Ħiliet" (COM(2025) 90 final).

4 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tad-9 ta' April 2025 "Pjan ta' Azzjoni għal Kontinent tal-IA" (COM(2025) 165 final)

5 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-8 ta' Ottubru 2025 "Strateġija għall-Applikazzjoni tal-IA" (COM(2025) 723 final), li tressaq azzjonijiet settorjali u transsettorjali, inkluż dwar il-litteriżmu fl-IA, it-tiġdid u t-titjib tal-ħiliet u l-informazzjoni dwar il-ħiliet, biex tiżdied l-adozzjoni tal-IA f'industriji ewlenin u fis-settur pubbliku.

6 F'konformità mar-Riżoluzzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u t-taħriġ fis-Semestru Ewropew: niżguraw dibattiti infurmati dwar ir-riformi u l-investimenti 2020/C 64/01.

titqies l-ekwità interġenerazzjonali. Din ir-rakkomandazzjoni dwar il-kapital uman hija għalhekk imfassla biex tikkomplementa l-Linji Gwida għall-Politiki dwar l-Impjiegi tal-Istati Membri. Tidentifika l-oqsma ta' tħassib komuni għall-UE. Fejn rilevanti fil-kuntest ta' kull Stat Membru, dawn l-oqsma se jiġu analizzati aktar tard fir-rapporti tal-pajjiżi u jistgħu jiġu indirizzati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż maħruġa bħala parti miċ-ċiklu tas-Semestru Ewropew. Dan it-tħassib għandu wkoll dimensjoni territorjali importanti, b'differenzi territorjali sinifikanti madwar l-Ewropa fil-ħiliet u fid-dotazzjoni tal-kapital uman.

(4) Kull sena, l-Istati Membri jeżaminaw, fil-Kumitat tal-Impjiegi skont l-Artikolu 150 tat-TFUE, fid-dawl tar-rapport annwali konġunt dwar is-sitwazzjoni tal-impjiegi fl-Unjoni u dwar l-implimentazzjoni tal-Linji Gwida dwar l-impjiegi (l-Artikolu 148(5) tat-TFUE) u filwaqt li jqisu l-informazzjoni li jirċievu mingħand l-Istati Membri permezz tar-Rapporti ta' Progress Annwali tagħhom (li jservu wkoll għall-iskopijiet tal-Artikolu 148(3) tat-TFUE), l-aspetti kollha relatati mal-eżiti tal-impjiegi fl-UE.

(5) L-UE qed tiffaċċja nuqqas persistenti ta' ħaddiema u ta' ħiliet. Dan in-nuqqas huwa mdaqqas fl-Istati Membri, fir-reġjuni u fis-setturi u jaffettwa kumpaniji ta' kull daqs. Ir-rata tal-postijiet tax-xogħol vakanti tal-UE, indikatur għall-kejl tan-nuqqas ta' ħaddiema, għadha għolja u qrib il-livell ta' qabel il-pandemija ta' 2,2 % (Q1-2025)[7]. In-nuqqas ta' ħaddiema b'ħiliet speċjalizzati jfixkel ukoll l-investiment u l-innovazzjoni: 68 % tal-kumpaniji ta' daqs medju rrapportaw in-nuqqas ta' ħiliet bħala kwistjoni serja fl-2023[8], u 77 % tal-kumpaniji indikaw li n-nuqqas ta' ħiliet kien ostaklu għall-investiment fit-tul fl-2024[9].

(6) Xi setturi u okkupazzjonijiet jiffaċċjaw nuqqas kbir ta' ħaddiema u ta' ħiliet madwar l-UE. Fl-2024, l-aktar okkupazzjonijiet b'nuqqas mifrux ta' ħaddiema fl-UE kienu jikkonċernaw profili tekniċi fil-manifattura u fil-kostruzzjoni (inklużi welders u flame cutters, elettriċisti tal-bini u dawk relatati, plumbers u fitters tal-pajpijiet, ħaddiema tal-folji tal-metall), professjonijiet tas-saħħa (professjonisti tal-infermerija, prattikanti mediċi ġenerali u speċjalisti, assistenti fil-kura tas-saħħa u fiżjoterapisti, b'nuqqas stmat ta' 1,2 miljun tabib, infermiera u qabla fl-2022 għall-pajjiżi tal-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiċi (OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development[10]). Fl-istess ħin, 12 % biss tal-bdiewa tal-UE għandhom inqas minn 40 sena, u dan potenzjalment ipoġġi s-sigurtà tal-ikel tal-UE f'riskju. Bl-istess mod, is-settur tat-trasport qed jiffaċċja nuqqasijet mifruxin ta' ħaddiema professjonisti mħarrġa fil-modi kollha tat-trasport (sewwieqa ta' trakkijiet tqal, ta' trakkijiet, ta' karozzi tal-linja, u ta' trammijiet, kif ukoll baħħara, b'mod partikolari uffiċjali)[11,12]. Hemm ukoll nuqqas mifrux ta' speċjalisti tal-ICT, ta' inġiniera ċivili u ta' persunal li jgħallem. L-ispeċjalisti tal-ICT kienu biss 4,8 % tal-forza tax-xogħol, ferm inqas mill-mira tad-Deċennju Diġitali ta' 10 % għall-2030, bi żbilanċi sinifikanti bejn il-ġeneri. Fir-rigward tat-tranżizzjoni ekoloġika, ġew identifikati 24 okkupazzjoni b'nuqqas ta' ħaddiema f'diversi Stati Membri, inklużi ħaddiema tal-iżolazzjoni, inġiniera ċivili u mekkaniċi tal-arja kundizzjonata u tar-refriġerazzjoni (f'14-il Stat Membru), tekniċi tal-inġinerija ċivili (fi 12-il Stat Membru) u saqqafa (fi 11-il Stat

7 Ir-rata medja tal-postijiet tax-xogħol vakanti bejn l-2013 u l-2019 ammontat għal 1,7 %.
8 Ewrobarometru Nru 537 11/2023.
9 EIB Investment Survey 2024: European Union Overview.
10 Il-Kummissjoni Ewropea/OECD Report on Health at a Glance in Europe 2024.
11 EURES_Report_on_labour_shortages_and_surpluses_2024.
12 Seafarers - Mobility and Transport - European Commission.

Membru). L-Ewropa se jkollha tiżviluppa l-kapaċità f'kompiti ċirkolari ewlenin li jeħtieġ li jadattaw minn sistemi u swieq lineari għal ċirkolari. Dawn il-ħiliet jinsabu fil-livelli kollha, mill-periti u mill-inġiniera sal-kolletturi u s-separaturi tal-iskart.

(7) L-avvanzi teknoloġiċi u t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali se jkomplu jżidu d-domanda għal ħiliet ġodda u jaggravaw in-nuqqas u l-ispariġġi eżistenti. Xprunata miż-żieda fl-IA, fit-teknoloġiji tal-enerġija rinnovabbli, fil-bijoteknoloġija, fil-ħtiġijiet tad-difiża, tal-ispazju u tas-sigurtà, kif ukoll fl-analitika kumplessa tad-data, id-domanda għall-professjonisti tax-xjenza, tat-teknoloġija, tal-inġinerija u tal-matematika (STEM, Science, Technology, Engineering and Mathematics), qed tikber.

(8) L-Istat tad-Deċennju Diġitali 2025 (SDD25, State of the Digital Decade 2025) jenfasizza li d-distakk bejn id-domanda tas-suq tax-xogħol u t-talent disponibbli qed ikompli jikber, speċjalment f'oqsma bħall-IA, iċ-ċibersigurtà, l-analiżi tad-data u t-teknoloġiji tas-semikondutturi. L-UE se jkollha bżonn bejn 6,2 u 7 miljun ħaddiem f'oqsma relatati mal-IA sal-2027, b'madwar 60 % tal-forza tax-xogħol teħtieġ ħiliet fl-IA[13]. Fil-qasam taċ-ċibersigurtà, ġie identifikat distakk ta' madwar 300 000 speċjalista, filwaqt li fil-qasam tas-semikondutturi jeħtieġ li jiġi indirizzat distakk ta' kważi 100 000 professjonist ġdid, skont ix-xejriet attwali. Il-pjanijiet direzzjonali nazzjonali tal-Istati Membri juru enfasi dejjem akbar fuq l-edukazzjoni diġitali u l-apprendiment tul il-ħajja, iżda l-isforzi għadhom frammentati u mhux uniformi, b'sensibilizzazzjoni limitata għall-gruppi b'livell baxx ta' ħiliet u dawk sottorappreżentati. Il-projezzjonijiet jindikaw li, mingħajr azzjoni konġunta aktar b'saħħitha u investiment sostnut, l-UE mhux se tilħaq il-miri tal-ħiliet diġitali[14].

(9) Mill-2023, l-avvenimenti ta' ristrutturar u t-tnaqqis ippjanat fl-impjiegi żdiedu gradwalment. L-avvenimenti ta' ristrutturar differenti u l-bidliet fl-immedjat ikkontribwew għal żieda fis-sensibilizzazzjoni dwar il-ħtieġa ta' azzjoni urġenti. Fl-2024, it-tnaqqis ippjanat fl-impjiegi ammonta għal madwar 65 000 madwar l-UE, li huma kkonċentrati f'setturi u f'reġjuni speċifiċi[15]. L-industrija awtomobilistika, it-telekomunikazzjoni u s-servizzi postali kienu l-aktar affettwati. Bejn l-2019 u l-2024, is-settur tal-manifattura tal-karozzi tilef madwar 240 000 impjieg madwar l-UE[16]. Is-settur Ewropew tal-azzar ukoll qed jiffaċċja pressjoni dejjem akbar, bi tnaqqis ta' 18 000 impjieg fl-2024, filwaqt li s-settur tal-kimika naqqas l-impjiegi b'madwar 15 000 fl-2023 u fl-2024. Dan huwa partikolarment ta' tħassib minħabba r-rwol kritiku tas-settur fil-produzzjoni tal-kapaċitajiet tad-difiża u tal-ispazju. B'mod ġenerali, it-tfixkil tal-flussi kummerċjali, id-domanda globali mdgħajfa u l-kostijiet ogħla tal-enerġija għandhom impatt negattiv fuq is-suq tax-xogħol.

(10) It-tranżizzjoni lejn in-newtralità klimatika, li diġà taffettwa t-tkabbir fl-impjiegi, hija mistennija toħloq bejn miljun u 2,5 miljun impjieg addizzjonali sal-2030, jekk tkun akkumpanjata minn politiki effettivi. L-Att dwar l-Industrija b'Emissjonijiet Żero Netti[17] jistma żieda ta' 350 000 impjieg fil-manifattura f'industriji b'emissjonijiet żero

[13] It-tiswir u t-tisħiħ tat-talent Ewropew fl-IA, 2025.

[14] Ir-rapport dwar l-Istat tad-Deċennju Diġitali 2024 stima li mingħajr aktar azzjoni, 59,8 % biss tal-popolazzjoni adulta se jkollha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi sal-2030, ferm taħt il-mira ta' 80 %.

[15] Il-Kummissjoni Ewropea: id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2025, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2025 https://data.europa.eu/doi/10.2767/1810636.

[16] Il-Eurostat, [lfsa_egan22d] Employed persons by detailed economic activity (NACE Rev. 2 two-digit level) (2008-2026).

[17] Ir-Regolament (UE) 2024/1735 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2024 dwar l-istabbiliment ta' qafas ta' miżuri għat-tisħiħ tal-ekosistema Ewropea tal-manifattura ta' teknoloġija b'emissjonijiet żero netti u li jemenda r-Regolament (UE) 2018/1724.

netti sal-2030. Barra minn hekk, biex jintlaħqu l-miri tal-UE 2030 għall-enerġija mir-riħ u mix-xemx, huma meħtieġa madwar 130 000 sa 145 000 ħaddiem b'ħiliet speċjalizzati addizzjonali u investiment assoċjat fil-ħiliet ta' EUR 1,1 sa 1,4 biljun sal-2030. Fil-kuntest tar-rinnovazzjonijiet tal-bini, huma mistennija 7 miljun opportunità tax-xogħol sal-2035[18]. Barra minn hekk, il-forzi armati u l-industrija tad-difiża huma mistennija jżidu l-għadd ta' impjiegi b'mod sinifikanti, b'mod partikolari għal persuni bi sfond fl-iSTEM u fl-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali (VET, Vocational Education and Training).

(11) In-nuqqas imdaqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet fis-setturi msemmija hawn fuq u fir-reġjuni madwar l-UE aktarx jintensifika fis-snin li ġejjin, xprunat mit-tixjiħ tal-popolazzjoni u domanda dejjem akbar għall-forza tax-xogħol f'setturi ta' importanza strateġika għall-UE, jiġifieri i) it-teknoloġiji diġitali avvanzati; ii) it-tranżizzjoni nadifa u d-dekarbonizzazzjoni industrijali, inkluża l-ekonomija ċirkolari; iii) is-saħħa u l-bijoteknoloġija, l-agrikoltura u s-sajd-akkwakultura, u l-bijoekonomija; u iv) l-industrija tad-difiża u l-ispazju. Dawn l-isfidi se jpoġġu pressjoni sinifikanti fuq l-ekonomiji u fuq is-swieq tax-xogħol, filwaqt li jenfasizzaw il-ħtieġa urġenti li tittieħed azzjoni proattiva. Għalhekk huwa kruċjali li l-kapital uman tal-UE jiġi sostnut u msaħħaħ illum permezz ta' politiki u investimenti mmirati u aġli fl-edukazzjoni, it-titjib u t-tiġdid tal-ħiliet. Billi trawwem forza tax-xogħol attrezzata biex tilqa' l-avvanzi teknoloġiċi, tadatta għall-ħtiġijiet tal-industrija li qed jevolvu, u tikkapitalizza fuq l-opportunitajiet emerġenti, l-UE tista' mhux biss ittaffi d-distakk attwali u futur ta' ħaddiema iżda ssaħħaħ ukoll ir-reżiljenza ekonomika u l-kompetittività globali fit-tul tagħha. Barra minn hekk, l-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli jista' jiffaċilita wkoll il-mobilità tax-xogħol u l-mobilità edukattiva u jsostni l-iżvilupp tal-kapital uman u l-kompetittività.

(12) Is-sistemi Ewropej tal-edukazzjoni u t-taħriġ jiffaċċjaw sfidi biex jipprovdu lill-istudenti kollha, b'mod partikolari lil dawk bi sfond soċjoekonomiku żvantaġġat, lill-migranti, lill-persuni b'diżabbiltà u lill-persuni Rom, pedamenti sodi ta' ħiliet li jippermettulhom jipparteċipaw fis-suq tax-xogħol b'mod attiv. Il-prestazzjoni fil-matematika, fil-qari u fix-xjenza naqset f'dawn l-aħħar deċennji, b'madwar 30 % ta' dawk li għandhom 15-il sena bi progress insuffiċjenti fil-matematika u 25 % fil-qari u fix-xjenza fl-2022[19]. Fl-2022, 16 % biss tal-istudenti żvantaġġati kellhom prestazzjoni tajba fil-qari, fil-matematika jew fix-xjenza, bi tnaqqis minn 21 % fl-2015. Hemm darbtejn aktar ċans li l-istudenti li ġejjin minn kuntest ta' migrazzjoni jitilqu mis-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ bi kwalifiki baxxi jew mingħajr kwalifiki[20]. Dawn l-isfidi jkomplu jiġu aggravati mid-disparitajiet fl-aċċess għal edukazzjoni u taħriġ ta' kwalità u inklużivi f'reġjuni inqas żviluppati u f'żoni żvantaġġati, rurali u remoti. Aktar minn 40 % tal-istudenti tat-tmien sena ma għandhomx ħiliet diġitali bażiċi[21]. Barra minn hekk, id-diffikultajiet fit-tfulija jittrasferixxu ruħhom lejn il-ħajja adulta: wieħed minn kull ħames adulti jsib diffikultà biex jaqra u jikteb. L-edukazzjoni u t-taħriġ għandhom rwol ewlieni fit-tħejjija tal-istudenti biex isiru ċittadini attivi, jipparteċipaw fil-ħajja demokratika, jagħrfu l-miżinformazzjoni u jinvolvu ruħhom b'mod sikur, responsabbli u sostenibbli fit-teknoloġiji diġitali. Kienu 73 % taż-

[18] The greening of the EU construction sector | CEDEFOP

[19] Ara l-Programm tal-OECD għall-Valutazzjoni Internazzjonali tal-istudenti (PISA, Programme for International Student Assessment).

[20] Ara l-Programm tal-OECD għall-Valutazzjoni Internazzjonali tal-istudenti (PISA).

[21] Ara l-Istudju Internazzjonali dwar il-Litteriżmu fil-Kompjuter u fl-Informazzjoni (ICILS, International Computer and Information Literacy Study).

żgħażagħ (15-30 sena) li ddikjaraw li l-edukazzjoni tagħhom tathom il-livell ta' ħiliet meħtieġ biex jidentifikaw id-diżinformazzjoni.

(13) Minkejja r-rata għolja ta' impjieg tal-gradwati reċenti tal-VET (erbgħa minn kull ħamsa fl-2024), il-VET u l-apprendistati għadhom jiffaċċjaw sfidi f'termini tal-attraenza tagħhom, b'ħafna programmi vokazzjonali affettwati minn stereotipi u minn stima limitata b'mod ġenerali. Fl-2023, 3,75 miljun student tal-VET madwar l-UE ġew irreġistrati fi programmi tal-iSTEM, u dan jirrappreżenta 36,3 % tal-istudenti kollha tal-VET ta' livell medju. Dan għadu 'l bogħod mill-mira proposta fil-livell tal-UE ta' mill-inqas 45 % sal-2030, li, fil-livelli attwali ta' reġistrazzjoni, tikkorrispondi għal 900 000 student addizzjonali tal-VET li jidħlu f'qasam tal-iSTEM. Fil-VET ta' livell medju, l-istudenti nisa huma sottorappreżentati b'mod sinifikanti fl-oqsma tal-iSTEM.

(14) Fil-livell tal-edukazzjoni terzjarja, minkejja d-domanda għolja f'ħafna oqsma tal-iSTEM, madwar nofs l-Istati Membri rreġistraw tnaqqis fir-reġistrazzjoni tal-iSTEM bejn l-2015 u l-2023, li bħalissa hija ta' 26,9 % tal-istudenti, li għadha 'l bogħod mill-mira tal-2030, li jkun hemm mill-inqas 32 % tal-istudenti fl-oqsma tal-iSTEM fil-livell terzjarju. Meta mqabbla ma' ekonomiji avvanzati oħra, l-UE għandha t-tieni l-aktar proporzjon baxx ta' gradwati terzjarji fl-iSTEM għal kull elf żagħżugħ (14,3 %). Fil-livell ta' dottorat, kważi erbgħa minn kull għaxar studenti huma rreġistrati fl-oqsma tal-iSTEM, iżda sehem żgħir ħafna biss huwa rreġistrat fl-ICT. Is-sottorappreżentanza tan-nisa fl-iSTEM taggrava l-problema. L-ICT huwa l-qasam bl-inqas parteċipazzjoni ta' nisa fost l-oqsma kollha tal-edukazzjoni, fejn student wieħed minn kull ħamsa biss huma nisa. It-tluq mill-edukazzjoni għolja għadu ta' tħassib, b'mod partikolari fil-livell ta' baċellerat, bi 63 % biss tal-istudenti terzjarji jlestu lawrja fl-iSTEM fi żmien 3 snin mit-tmiem teoretiku.

(15) In-nuqqas ta' għalliema kwalifikati f'ħafna Stati Membri, reġjuni, bliet u żoni remoti u rurali joħloq riskju sinifikanti għall-kwalità tal-edukazzjoni. Fl-2024, madwar għalliem wieħed minn kull ħamsa[22] ħadmu fi skejjel li kienu qed jiffaċċjaw nuqqas ta' għalliema kwalifikati, u dan illimita t-tagħlim ta' kwalità. Barra minn hekk, forza tax-xogħol tal-għalliema li qed tixjieħ se tnaqqas l-għadd ta' għalliema disponibbli fis-snin li ġejjin. Fl-2023, 25 % tal-għalliema tal-klassijiet mil-livell primarju sa dak sekondarju tat-tieni livell kellhom 55 sena jew aktar (ekwivalenti għal aktar minn 1 300 000). Barra minn hekk, in-nuqqas perċepit ta' attraenza tal-professjoni u l-qligħ baxx (meta mqabbel ma' okkupazzjonijiet oħra li għalihom il-lawrja tista' tagħti aċċess) jikkontribwixxu għan-nuqqas ta' għalliema madwar l-UE. In-nuqqas akut ta' għalliema tal-iSTEM jikkontribwixxi għall-isfidi. In-nuqqas ta' attraenza ta' ċerti territorji jista' jkollu impatt ukoll fuq iż-żamma tal-għalliema f'żoni żvantaġġati, rurali u remoti. It-tħejjija tal-għalliema biex jindirizzaw l-istudenti b'diżabbiltà u/jew bi bżonnijiet speċjali fl-edukazzjoni u/jew bi żvantaġġ soċjoekonomiku hija ta' tħassib addizzjonali. Barra minn hekk, l-użu inkonsistenti tat-teknoloġija fl-iskejjel, in-nuqqas ta' valutazzjoni tal-ħiliet diġitali, u t-tħejjija differenti tal-għalliema fixklu t-titjib fil-livelli tal-ħiliet diġitali taż-żgħażagħ, minkejja żieda fl-investimenti fl-infrastruttura diġitali u fl-edukazzjoni fl-Istati Membri u fir-reġjuni.

(16) L-allinjament tal-kurrikuli mad-domanda li qed tevolvi tas-suq tax-xogħol jibqa' sfida għas-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ madwar l-UE. L-akkademji tal-ħiliet settorjali u inizjattivi simili, kif mitlub ukoll fil-Komunikazzjoni dwar il-Patt għal Industrija

[22] Fit-22 Stat Membru parteċipanti tal-UE f'TALIS 2024. OECD (2025), Results from TALIS 2024: The State of Teaching, TALIS, OECD Publishing, Pariġi, https://doi.org/10.1787/90df6235-en.

Nadifa[23], jista' jkollhom rwol importanti f'dan ir-rigward[24]. Xi Stati Membri wettqu riformi kurrikulari, madankollu għad hemm distakki sinifikanti bejn il-kompetenzi li jiksbu l-istudenti u dawk meħtieġa mill-impjegaturi. Bħala eżempju, filwaqt li 90 % tal-impjiegi jirrikjedu ħiliet diġitali bażiċi, 55,6 % biss tal-adulti fl-UE għandhom ħiliet bħal dawn. Din hija wkoll sfida fost iż-żgħażagħ fl-UE. Bi 42,5 % tal-istudenti tat-tmien sena li ma għandhomx biżżejjed ħiliet diġitali bażiċi, huwa meħtieġ ħafna progress biex tintlaħaq il-mira tal-UE ta' inqas minn 15 %[25]. Biż-żieda fl-IA, il-litteriżmu diġitali bażiku qed isir dejjem aktar insuffiċjenti u aktar u aktar impjiegi ġodda fil-livell tad-dħul għall-gradwati żgħażagħ jeħtieġu ħiliet avvanzati fl-IA u fil-ħsieb strateġiku. F'dan il-kuntest ta' spariġġ fil-ħiliet meħtieġa mis-suq tax-xogħol u dawk disponibbli, l-iżgurar tar-rilevanza tal-kurrikuli tal-VET fis-suq tax-xogħol huwa kruċjali, anke bl-involviment attiv tas-sħab soċjali, u l-istess jgħodd għall-edukazzjoni għolja. Il-kurrikuli akkademiċi għandhom jevolvu biex irawmu ħiliet orjentati lejn il-futur, multidixxiplinari u intersettorjali, li huma essenzjali għall-iżvilupp u għall-isfruttament ta' għarfien u teknoloġiji ġodda. Fir-rigward taż-żgħażagħ, l-integrazzjoni tal-apprendiment imsejjes fuq ix-xogħol fil-kurrikuli ġeneralment iżżid l-impjegabbiltà tal-gradwati: ir-rata ta' impjieg tal-gradwati reċenti tal-VET li esperjenzaw l-apprendiment imsejjes fuq ix-xogħol fl-2024 kienet ta' 84,3 % meta mqabbla ma' 69,7 % għal dawk li ma esperjenzawx apprendiment ibbażat fuq ix-xogħol[26]. Barra minn hekk, 73 % biss taż-żgħażagħ (15-30 sena) iddikjaraw li l-edukazzjoni tagħhom tathom il-livell meħtieġ ta' ħiliet biex jidentifikaw id-diżinformazzjoni.

(17) L-apprendiment tul il-ħajja u t-titjib u t-tiġdid tal-ħiliet huma essenzjali biex l-individwi jżommu l-pass ma' suq tax-xogħol li qed jinbidel malajr, inkluż għat-tranżizzjoni minn setturi li qed jonqsu għal setturi li qed jikbru. Madankollu, fl-2022, 39,5 % biss tal-adulti pparteċipaw fl-apprendiment fis-sena preċedenti, aktar minn 20 punt perċentwali taħt il-mira ewlenija tal-UE ta' 60 % sal-2030. L-adulti b'livell baxx ta' ħiliet, li jibbenefikaw l-aktar mit-taħriġ, jipparteċipaw ħafna inqas (11,3 %). Il-parteċipazzjoni hija aktar baxxa f'reġjuni inqas żviluppati u f'żoni staġnati, inklużi dawk rurali u remoti, kif ukoll għal gruppi vulnerabbli li jiffaċċjaw ostakli addizzjonali biex jaċċessaw it-taħriġ. It-tnaqqis ta' dan id-distakk huwa kritiku biex l-apprendiment tul il-ħajja jsir realtà tanġibbli għal kulħadd u jirrikjedi azzjoni mħaffa u kkoordinata mill-Istati Membri, in-negozji u s-sħab soċjali. Bħalissa, il-livelli ta' litteriżmu finanzjarju fl-UE huma baxxi ħafna. Skont l-istħarriġ tal-Ewrobarometru tal-2023, inqas minn ċittadin wieħed minn kull ħamsa (18 %) tal-UE għandu livell għoli ta' litteriżmu finanzjarju.

(18) Sistemi ta' edukazzjoni u ta' taħriġ li jibqgħu validi għall-futur jeħtieġu finanzjament adegwat. In-nuqqas ta' azzjoni jiswa l-flus: il-kostijiet soċjali annwali ta' dawk li jitilqu kmieni mill-iskola globalment se jammontaw għal USD 6 triljun sal-2030[27]. It-tnaqqis fil-livelli tal-ħiliet bażiċi fost iż-żgħażagħ jista' jnaqqas it-tkabbir fit-tul tal-produttività b'diversi fatturi b'madwar 3 % fil-pajjiżi tal-OECD. L-investiment fil-

23 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tas-26 ta' Frar 2025 "Il-Patt industrijali Nadif: Pjan direzzjonali konġunt għall-kompetittività u d-dekarbonizzazzjoni" (COM(2025) 85 final).

24 Ir-rapporti annwali tal-programm tad-Deċennju Diġitali jistabbilixxu riformi ewlenin li jridu jitwettqu mill-Istati Membri biex jindirizzaw l-isfidi f'dan il-qasam.

25 L-Istudju Internazzjonali dwar il-Litteriżmu fil-Kompjuter u fl-Informazzjoni (ICILS) tal-2023, imwettaq mill-Assoċjazzjoni Internazzjonali għall-Evalwazzjoni tal-Kisbiet Edukattivi (IEA, International Association for the Evaluation of Educational Achievement).

26 Abbażi tal-Istħarriġ Ewropew dwar il-Forza tax-Xogħol, estrazzjoni speċjali tad-data.

27 Brunello, G., Rocco, L., Eck, M., 2024, The price of inaction: the global private, fiscal and social costs of children and youth not learning, UNESCO

kapital uman, inkluż fis-saħħa tal-popolazzjoni u fil-politiki li jappoġġjawha, jikkontribwixxi għal produttività ogħla u tkabbir ekonomiku sostenibbli.

(19) L-infiq pubbliku waħdu ma jistax jissodisfa l-iskala tal-ħtiġijiet ta' titjib u tiġdid tal-ħiliet minħabba l-isfidi trasformattivi li qed tiffaċċja l-UE. Għall-adulti, il-forma ewlenija ta' apprendiment hija t-taħriġ relatat max-xogħol (erbgħa minn ħames studenti adulti fl-2022). Dan it-taħriġ huwa ffinanzjat b'mod predominanti mill-impjegaturi (kważi 90 % tal-apprendiment għall-adulti kollu relatat max-xogħol). Madankollu, waħda minn kull tliet kumpaniji ma tipprovdix korsijiet jew forom oħra ta' taħriġ lill-persunal tagħha, u l-kost huwa wieħed mill-ostakli ewlenin imsemmija (flimkien mal-volum tax-xogħol u r-restrizzjonijiet tal-ħin). L-inċentivar ta' nfiq privat effettiv fuq il-ħiliet inkluż billi l-akkwist pubbliku jintrabat mal-impenji ta' taħriġ iħeġġeġ lill-kumpaniji jieħdu responsabbiltà akbar għall-iżvilupp tal-ħiliet tal-forza tax-xogħol tagħhom. Ir-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat jippermettu appoġġ għat-taħriġ, it-titjib u t-tiġdid tal-ħiliet mill-fornituri tas-servizzi, inklużi l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, mal-issodisfar tal-kundizzjonijiet rilevanti. Il-Komunikazzjoni dwar l-Unjoni tal-Ħiliet tappella għal valutazzjoni tad-dispożizzjonijiet rilevanti, biex jiġi żgurat li dawn jipprovdu inċentivi aħjar għall-industrija, inkluż l-ekonomija soċjali, biex tinvesti fit-titjib u t-tiġdid tal-ħiliet tal-ħaddiema. Is-sħubijiet pubbliċi-privati jistgħu jimmobilizzaw investiment addizzjonali fil-ħiliet u jippromwovu l-kooperazzjoni u jipprovdu inċentivi aħjar għall-industrija, inkluż l-ekonomija soċjali, biex tinvesti fit-titjib u t-tiġdid tal-ħiliet tal-ħaddiema u tippromwovi l-kooperazzjoni.

(20) Minkejja l-investimenti pubbliċi sostanzjali fl-edukazzjoni inizjali matul dawn l-aħħar deċennji, il-kwalità tal-edukazzjoni f'xi Stati Membri u reġjuni staġnat jew iddeterjorat. Sabiex jiġu massimizzati l-effettività u l-effiċjenza tal-investimenti fl-edukazzjoni u fil-ħiliet, il-valutazzjonijiet u l-evalwazzjonijiet tal-impatt huma kruċjali, u idealment jitwettqu qabel, matul u wara l-implimentazzjoni, bl-involviment tal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, u bl-użu ta' data amministrattiva f'waqtha u affidabbli kull fejn ikun possibbli[28]. L-istabbiliment ta' Ċentru ta' Għarfien dwar l-Investiment Soċjali u l-integrazzjoni ta' Kontijiet Satellita dwar l-Edukazzjoni u t-Taħriġ[29] (NUKEE) maqbula fuq livell internazzjonali fil-kontijiet nazzjonali jistgħu jtejbu l-evalwazzjoni tal-politika u jipprovdu kwantifikazzjoni aktar akkurata tar-redditi fuq l-investiment fil-kapital uman. Il-Kummissjoni ħolqot ukoll il-Laboratorju tal-Apprendiment dwar l-Investiment fl-Edukazzjoni u t-Taħriġ ta' Kwalità[30], li jappoġġa lill-Istati Membri fit-twettiq tal-evalwazzjonijiet ta' politika fl-edukazzjoni biex jagħmlu l-infiq pubbliku tagħhom fuq l-edukazzjoni u t-taħriġ aktar kosteffettiv u infurmat mill-evidenza.

(21) Informazzjoni aċċessibbli, li tinftiehem faċilment, immirata u aġġornata dwar il-ħiliet hija essenzjali għal politiki ta' edukazzjoni u taħriġ effettivi u li jibqgħu validi fil-futur. Madankollu, l-informazzjoni dwar il-ħiliet fl-UE għadha frammentata, u dan ifixkel it-teħid ta' deċiżjonijiet infurmat tajjeb. Minkejja l-użu ta' metodi ta' tbassir tal-ħiliet fl-Istati Membri, għad hemm sfidi sinifikanti, inklużi d-diversità tat-

---

[28] Ara l-Konklużjonijiet tal-Kunsill, Ir-rwol tal-politika tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u dawk soċjali għal ekonomiji reżiljenti, 20 ta' Ġunju 2024 u l-Prinċipji Gwida Volontarji għall-Istati Membri tal-UE għall-evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi tar-riformi u l-investimenti fl-oqsma tas-suq tax-xogħol, tal-ħiliet u tal-politika soċjali. Ġunju 2024.

[29] Il-kontijiet satellita huma oqfsa supplimentari li jespandu fuq il-kontijiet nazzjonali ewlenin billi jipprovdu dettall addizzjonali dwar oqsma speċifiċi. Il-Kontijiet Satellita dwar l-Edukazzjoni u t-Taħriġ jikkwantifikaw l-investiment fil-kapital uman billi jkejlu n-nefqa fuq l-edukazzjoni formali, it-taħriġ vokazzjonali, u l-apprendiment mhux formali.

[30] https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/learning-lab

tassonomiji, il-kumplessità tas-sorsi u l-metodi tad-data, u l-limitazzjonijiet f'termini tal-affidabbiltà u l-granularità tad-data, li jistgħu jirrestrinġu l-użu tal-informazzjoni. Il-previżjonijiet tad-domanda futura għal okkupazzjoni partikolari għandhom it-tendenza li jvarjaw sostanzjalment, u jirriflettu suppożizzjonijiet differenti dwar il-firxa tal-awtomatizzazzjoni tal-kompiti u l-kuntest ekonomiku u demografiku usa'. It-tqabbil u l-ġabra ta' dawn is-sorsi huma meħtieġa għal politika infurmata aħjar.

(22) Kważi wieħed minn kull tliet impjegati fl-UE jaħdmu f'impjiegi li ma jaqblux mal-ħiliet tagħhom, u dan jissuġġerixxi li hemm utilizzazzjoni subottimali tal-potenzjal tax-xogħol. Ir-regolamentazzjoni stretta żżejjed ta' ċerti professjonijiet u l-proċeduri ta' rikonoxximent ikkumplikati joħolqu ostakli għad-dħul u jnaqqsu l-mobbiltà tas-suq tax-xogħol, u b'hekk jikkontribwixxu għall-ispariġġi fil-ħiliet u n-nuqqas ta' ħaddiema kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak tal-UE.

(23) L-impjegaturi Ewropej jiffaċċjaw diffikultajiet fir-reklutaġġ ta' ħaddiema minn barra l-UE. Inqas minn intrapriża żgħira u ta' daqs medju waħda minn kull għaxra rreklutat ħaddiema minn pajjiżi terzi b'reazzjoni għan-nuqqas ta' ħiliet, u l-maġġoranza ta' dawk li għamlu dan sabu l-proċess diffiċli. Iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi spiss jiltaqgħu ma' proċeduri frammentati u bil-mod għar-rikonoxximent tal-kwalifiki tagħhom u jesperjenzaw kwistjonijiet ta' sovrakwalifikazzjoni u spariġġi fil-ħiliet. Ir-rati ta' sovrakwalifikazzjoni għaċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi jafu jkunu d-doppju meta mqabbla ma' dawk għaċ-ċittadini tal-UE.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Istati Membri jaġixxu fil-perjodu 2026-2027, biex:

1. Jindirizzaw in-nuqqas ta' ħiliet f'setturi strateġiċi

- Imexxu l-azzjonijiet biex jindirizzaw in-nuqqas ta' ħiliet, b'enfasi fuq l-okkupazzjonijiet, b'mod partikolari li jirrikjedu l-ħiliet fix-xjenza, fit-teknoloġija, fl-inġinerija u fil-matematika (STEM), inkluż fl-ICT u fl-IA, f'setturi ta' importanza strateġika (it-tranżizzjoni nadifa, l-ekonomija ċirkolari u d-dekarbonizzazzjoni industrijali, is-saħħa u l-bijoteknoloġija, l-agrikoltura u s-sajd-akkwakultura, il-bijoekonomija, l-industrija tad-difiża u l-ispazju).
- Isaħħu t-twassil rapidu u fit-tul ta' ħiliet li jibqgħu validi fil-futur u li huma rilevanti għas-suq tax-xogħol f'oqsma ta' importanza strateġika, billi jrawmu sħubijiet bejn il-fornituri tal-edukazzjoni u t-taħriġ, is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, is-sħab soċjali u n-negozji individwali kif ukoll il-korpi pubbliċi (lokali).
- Inaqqsu l-ostakli għad-dħul fil-professjonijiet u jiżguraw rikonoxximent aktar rapidu tal-kwalifiki f'setturi strateġiċi għaċ-ċittadini tal-UE u ta' pajjiżi terzi.

2. Isaħħu l-ħiliet bażiċi biex jinbnew pedamenti sodi għal aktar kompetittività

- Isaħħu l-kisba tal-ħiliet fin-numeriżmu, fil-litteriżmu, fix-xjenza, u fil-ħiliet diġitali, taċ-ċittadinanza u tal-litteriżmu finanzjarju minn età bikrija u fil-livelli kollha tal-edukazzjoni b'attenzjoni partikolari għall-gruppi soċjoekonomikament żvantaġġati u għall-persuni b'diżabbiltà, biex tintlaħaq il-mira li jkunu inqas minn 15 % ta' dawk li għandhom 15-il bi progress insuffiċjenti fil-ħiliet bażiċi.
- Jiżguraw inċentivi suffiċjenti għall-attraenza tal-professjoni tal-apprendiment, speċjalment għas-suġġetti tal-iSTEM.

- Isaħħu l-ħiliet diġitali tal-istudenti u tal-istudenti tul il-ħajja, inkluż il-litteriżmu fl-Intelliġenza Artifiċjali (IA), japplikaw għodod għall-ittestjar tal-ħiliet diġitali biex jimmonitorjaw il-progress, u jħarrġu lill-għalliema għall-apprendiment assistit minn kompjuter.
- Iħeġġu l-użu effettiv u responsabbli tal-IA. Jindirizzaw l-impatt tal-użu ta' apparati diġitali fuq il-prestazzjoni akkademika, u l-benesseri mentali u fiżiku.

3. Isaħħu l-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali (VET) għall-kompetittività

- Jagħtu spinta lill-kwalità u lill-attraenza tal-VET u tal-apprendistati, inkluż billi jiġu indirizzati l-perċezzjonijiet negattivi, it-tisħiħ tal-inklussività għal gruppi żvantaġġati u l-indirizzar tal-istereotipi marbuta mal-ġeneru, b'mod partikolari fil-programmi tal-iSTEM.
- Joħolqu u jimplimentaw strateġiji biex jintlaħqu l-miri tal-2030 li mill-inqas 45 % tal-istudenti inizjali tal-VET ta' livell medju jkunu rreġistrati fl-oqsma tal-iSTEM, mill-inqas student wieħed minn kull ħames studenti tkun mara, u li mill-inqas 12 % tal-istudenti tal-VET jipparteċipaw f'esperjenza ta' apprendiment barra mill-pajjiż.
- Jippromwovu provvista suffiċjenti ta' għalliema u ħarrieġa tal-iSTEM u jinċentivaw l-apprendiment imsejjes fuq ix-xogħol f'kooperazzjoni mal-kumpaniji.

4. Itejbu l-eżiti tal-edukazzjoni terzjarja fl-iSTEM

- Iżidu l-kapaċità, ir-rilevanza u l-attraenza għaż-żgħażagħ tal-programmi tal-iSTEM tal-edukazzjoni terzjarja (inklużi programmi vokazzjonali ta' livell ogħla), fl-oqsma tal-ICT u tal-IA, f'oqsma b'distakk kbir ta' ħaddiema u f'oqsma strateġiċi.
- Jippromwovu l-litteriżmu fl-IA u l-ħsieb strateġiku tal-gradwati, irawmu approċċi transdixxiplinari u jtejbu l-internazzjonalizzazzjoni tal-programmi tal-iSTEM fil-livell terzjarju, b'mod partikolari permezz tat-tisħiħ ta' programmi tranżnazzjonali b'lawrji konġunti fl-oqsma tal-inġinerija u STEM.

5. Investiment fl-edukazzjoni u fil-ħiliet

- Jippromwovu nfiq pubbliku effettiv u effiċjenti fuq l-edukazzjoni u l-ħiliet, proporzjonat għall-isfidi identifikati u l-objettivi u l-miri miftiehma, inkluż billi jisfruttaw il-fondi tal-politika ta' koeżjoni, inkluż il-Fond Soċjali Ewropew Plus.
- Jippromwovu l-investiment privat fit-titjib u fit-tiġdid tal-ħiliet u l-użu tat-tieqa politika għall-investiment soċjali u l-ħiliet ta' InvestEU.
- Jimmonitorjaw u jevalwaw regolarment l-investimenti fl-edukazzjoni u l-ħiliet fil-livelli nazzjonali, reġjonali u lokali, bl-użu ta' metodoloġiji ta' valutazzjoni tal-impatt u evalwazzjoni sodi u mfassla apposta. Jibbażaw, fejn jitqies utli, fuq il-Prinċipji Gwida Volontarji approvati mill-Kunsill[31], biex jinfurmaw it-tfassil tal-politika abbażi tal-evidenza.
- Iżidu l-użu ta' data amministrattiva biex jivvalutaw l-effettività u l-effiċjenza tal-infiq pubbliku u privat fl-edukazzjoni u t-taħriġ.

31 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10779-2024-INIT/mt/pdf

6. Informazzjoni dwar il-ħiliet biex it-tranżizzjonijiet tas-suq tax-xogħol ikunu ta' suċċess

- Jiżviluppaw u japplikaw metodoloġiji għall-użu tal-big data u l-IA, biex jipprovdu informazzjoni aħjar u aktar f'waqtha dwar il-ħiliet, filwaqt li jibnu fuq u jikkomplementaw is-sorsi eżistenti ta' informazzjoni kwantitattiva u kwalitattiva dwar il-ħiliet.
- Ikomplu jintegraw u jżidu l-użu regolari tal-informazzjoni dwar il-ħiliet fit-tfassil (mill-ġdid) tal-ħiliet nazzjonali, reġjonali u lokali u l-istrateġiji ta' żvilupp ekonomiku, fl-oqsma tal-gwida okkupazzjonali, ir-riorjentazzjoni u t-tranżizzjonijiet fl-impjiegi, kif ukoll fit-tfassil u fl-iżvilupp tal-kurrikuli li jibqgħu validi fil-futur.

Magħmul fi Strasburgu,

Għall-Kunsill
Il-President